

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ

IMPROVEMENT OF METHODOLOGY AND ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL WORK

Сидоренко О. О., к.е.н., доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У РАЗІ ПРИДБАННЯ ЗАПАСІВ, ЯКІ ПЛАНУЮТЬСЯ АБО БУДУТЬ ВИКОРИСТАНІ В НЕОПОДАТКОВУВАНІЙ ЧИ ЗВІЛЬНЕНІЙ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

Відповідно до ст. 12 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами» [1].

Більш чітко перелік суб'єктів господарювання які використовують МСФЗ прописано у «Порядку подання фінансової звітності» [2], затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419.

Згідно із п. 10-11 МСБО 2 «Запаси», «Собівартість запасів повинна включати всі витрати на придбання, витрати на переробку та інші витрати, понесені під час доставки запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведення їх у теперішній стан. Витрати на придбання запасів складаються з ціни придбання, ввізного мита та інших податків (окрім тих, що згодом відшкодовуються суб'єктові господарювання податковими органами), а також з витрат на транспортування, навантаження і розвантаження та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням готової продукції, матеріалів та послуг» [3].

Виходячи, з наведено можна зробити висновок про те, що якщо підприємство купує запаси з метою їх використання в неоподатковуваній діяльності або діяльність звільненій від оподаткування, таке підприємство не матиме права відшкодувати сплачений ПДВ при такому придбанні, а отже повинен його включити до собівартості придбаного запасу (первісної вартості).

Водночас, згідно п. 198.3 Податкового кодексу України, «нарахування податкового кредиту здійснюється незалежно від того, чи такі товари/послуги почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах провадження господарської діяльності платника податку протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду» [4], тобто Податковий кодекс України вимагає нараховувати податковий кредит навіть, якщо підприємство купує такі запаси з метою їх використання в неоподатковуваній діяльності або діяльність звільненій від оподаткування.

При цьому, згідно п. 198.5 Податкового кодексу України «платник податку зобов'язаний нараховувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування та скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати в Єдиному реєстрі податкових накладних в терміни, встановлені для такої реєстрації, зведену податкову накладну за товарами/послугами, придбаними/виготовленими з податком на додану вартість, у разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи призначаються для їх використання або починають використовуватися: а) в операціях, що не є об'єктом оподаткування б) в операціях, звільнених від оподаткування» [4].

Наявність п. 198.5 Податкового кодексу України призвела до того, що більшість бухгалтерів при купівлі запасів з метою їх використання в неоподатковуваній діяльності або діяльність звільненій від оподаткування відображає податковий кредит з подальшим відображенням податкових зобов'язань, та включенням останніх до складу інших витрат операційної діяльності, а саме на субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності», чим звісно порушується вимоги МСБО 2 «Запаси» в частині включення до первісної вартості запасів сум непрямих податків, що не відшкодовуються підприємству.

На нашу думку, облік відображення податкових зобов'язань повинен залежати від того чи було підприємство впевнено на момент такого придбання, що куплені запаси будуть використовуватись в неоподатковуваній діяльності або діяльність звільненій від оподаткування.

Так, якщо підприємство на момент придбання запасів було впевнено, що ці запаси будуть ним використані в неоподатковуваній діяльності або діяльність звільненій від оподаткування, то одночасно з відображенням податкового кредиту (згідно вимог п.198.3 ПКУ), слід відображати податкові зобов'язання (не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду) здійснивши бухгалтерське проведення Дт Рахунки обліку запасів Кт Розрахунки за податками, наприклад Дт 20 – Кт 641.

Водночас, якщо на час придбання запасів, підприємство не мало чіткого плану використання запасів (наприклад не мало можливості визначити, яка частка придбаних запасів буде використана для оподаткованої діяльності, а яка в неоподатковуваній діяльності або діяльність звільненій від оподаткування), то звісно на момент купівлі слід відобразити податковий кредит, і лише у разі початку використання таких запасів в неоподатковуваній діяльності або діяльність звільненій від оподаткування, слід визнавати податкові зобов'язання. При цьому, на нашу думку, якщо таке використання відбулось в тому ж звітному періоді, що й придбання запасів, то для обліку податкових зобов'язань слід застосовувати вище описану методику. Проте, якщо використання запасів в неоподатковуваній діяльності або діяльність звільненій від оподаткування відбулось в наступних звітних періодах, то в такому разі нарахування податкових зобов'язань доцільно відобразити проведенням Дт 949 – Кт 641, оскільки в такому випадку нарахування податкових зобов'язань можна вважати збільшенням зобов'язань, що підпадає під визначення поняття витрати.

Список використаних джерел

1. Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Порядок подання фінансової звітності», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>.
3. МСБО 2 «Запаси» URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/IAS%2002_ukr_2020%20\(1\)c.pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/IAS%2002_ukr_2020%20(1)c.pdf)
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n4931>.

Колоток В. О., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
Науковий керівник – **Гоголь Т. А.**, д.е.н., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

*Страховання - це парашут, якщо у Вас його немає
в потрібний момент, більше він Вам не знадобиться*

Смільян Морі

Постановка проблеми. Функціонування і господарська діяльність будь-якого підприємства, зокрема малого, супроводжуються різними ризиками. Ефективне управління ними має сприяти не тільки запобіганню виникнення несприятливих ситуацій, а й покриттю збитків від їх ймовірного настання. З цією задачею найкраще можна справитися за допомогою такого механізму, як страхування.